

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jméno a příjmení studenta: Jiří Šperl
Téma bakalářské práce: Znárodněné pivo. Pivovarnictví ve středních Čechách
1945–1955

J. Šperl si ve své bakalářské práci předsevzal analyzovat průběh a bezprostřední dopady znárodnění průmyslu na příkladu pivovarnictví. Původním motivem, kam jsem se snažil jako vedoucí práce studenta směřovat, bylo spíše zkoumat znárodnění jako kulturně společenský fenomén. Při zadání práce jsme společně s autorem měli především na mysli prozkoumat dopad nacionalizace na jeden z důležitých aspektů života české společnosti, totiž na pití piva a na kulturu pohostinství. Takovéto výzkumy, jak politická realita, konkrétně diktatura komunistické strany, vstupovala do apolitických sfér společenského života, pak následně mohou vést ke srovnávacímu studiu obdobných fenoménů v nadnárodní perspektivě. Nicméně povaha dostupných pramenů a ostatně i osobní založení vedly autora spíše k analýze politicko-ekonomického charakteru, což ostatně v úvodu své práce sám předesílá a zdůvodňuje.

Autor přistoupil ke své práci velice zodpovědně. Podnikl časově náročný archivní výzkum i studium dalších pramenů. Práce s prameny, která je předností výsledného textu, nicméně v průběhu přípravy zprvu silněji, postupně již méně, převažovala nad koncepčním přístupem. První texty tak trpěly silnou závislostí na prameni. Nicméně J. Šperl prokázal velkou snahu, aby se této slabiny postupně zbavoval. Svě téma více promýšlel, dovedl vstřebávat inspirace ze sekundární literatury, která se bezprostředně netýkala studovaného tématu, ale v obecnější rovině pojednávala o procesu znárodnění či o sociálních a politických fenoménech Třetí republiky a zakladatelského období diktatury KSČ. J. Šperl patří k těm studentům, kteří studují z opravdového hlubokého zájmu a nespokojí se s polovičatým výsledkem, který by stačil na pouhé absolvování příslušné atestace. Text jeho práce proto rostl do finální podoby poměrně dlouho. Autor jej mnohokrát, ne vždy jen na můj podnět, ale i z osobní potřeby, přepracovával a „piloval“. I když i výsledný text není zcela prostý všech svých původních nedostatků, zejména právě v oné závislosti na prameni, pozdvihl jej autor na velice solidní úroveň. Tuto jeho houževnatost a píli proto velmi oceňuji.

J. Šperl studoval proces znárodnění v pivovarnictví na příkladu Velkopopovického pivovaru. Pro tento výběr se nerozhodl na základě nějaké osobní, mimovědecké preference, nýbrž po důkladném seznámení s pramennou základnou, čili se stavem dostupné archivní dokumentace, a po zralé úvaze. Velkopopovický pivovar byl totiž jedním z největších československých pivovarů a v procesu znárodnění mu byla přiřčena důležitá úloha. Stal se

centrálním provozem sdruženého znárodněného podniku Středočeské pivovary, který spravoval proměnlivý počet několika desítek pivovarů menší a střední velikosti. Z toho důvodu se také jako fond SOA Praha dochoval rozsáhlý podnikový archiv, který podrobně dokumentuje různé stránky činnosti a fungování podniku ve sledovaném období. Kromě časově náročné práce v archivu prostudoval autor dobovou literaturu a odborná pivovarnická periodika.

Práce je rozčleněna do pěti kapitol, které představují logicky uspořádané celky. První dvě kapitoly se věnují znárodnění obecně a v pivovarnictví, které nastalo v případě Velkopopovického pivovaru již v roce 1945. Mimo jiné autor ukazuje, s jakými obtížemi se zájmy pivovarnického průmyslu prosazovaly v počáteční fázi centrálně plánovaného hospodářství. Muselo se totiž vyrovnávat jednak s obtížemi nedostatku surovin a v zásobování, i se skutečností, že v podmínkách proklamovaného budování socialismu mu bylo přičteno v rámci státem řízené ekonomiky okrajové postavení. Kromě toho se výroba piva stala terčem dobových protialkoholních kampaní.

Třetí kapitola se věnuje již konkrétně Velkopopovickému pivovaru. Na pozadí předchozího vývoje autor vylíčil vyvlastnění pivovaru z majetku Ringhoferů, jeho následné znárodnění na podzim 1945 a zahrnutí do struktury národního podniku Středočeské pivovary v roce 1948. Velice cennou pasáží je podkapitola 3.6, která dokumentuje jednotlivé případy znárodnění malých pivovarů, obchodů a pohostinských zařízení a jejich začleňování do tohoto národního podniku. Zde se autor nejvíce dotýká roviny každodennosti, když dává nahlédnout do světa drobných podnikatelů, kterým byly zabaveny jejich živnosti, a také jejich zákazníků.

Čtvrtá kapitola se věnuje vnitřnímu dění v podniku, jeho zaměstnancům a snaze organizovat je pomocí závodních rad a organizace ROH. Také v této kapitole zpřístupňuje denní realitu, tentokrát pivovarských dělníků a dalších zaměstnanců. Pátá kapitola se pak zabývá různými formami socialistického soutěžení, kterých pivovarnictví navzdory svému okrajovému postavení v rámci budování socialismu nebylo samozřejmě ušetřeno.

Jak jsem předeslal, práce J. Šperla je spíše detailní, místy až popisnou analýzou, než problémově uchopenou studií, která by mohla být východiskem pro další srovnávací výzkum. Je však naprosto solidním, poctivě zpracovaným textem, který zcela splňuje požadavky kladené na bakalářské práce.

Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „výborně“.

V Praze, dne 4. září 2016

PhDr. Ondřej Vojtěchovský, Ph.D.